

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Prova lliure per a l'obtenció del títol de graduat/ada en educació secundària obligatòria

Convocatòria 02/2019

Àmbit social

Pauta de correcció

Nota per al corrector: A les respostes obertes s'ha de valorar, a més del contingut, la claredat expositiva, la redacció, l'argumentació i la coherència del discurs.

Activitat 1

[25 punts]

En Marc i el seu grup d'amics han decidit organitzar un viatge amb Interrail per Europa per celebrar que han aprovat la selectivitat. Entre tots han dissenyat la ruta següent, que surt de Barcelona.

Imatge adaptada del web <<http://d-maps.com>>

1. Completeu la taula següent amb el nom dels països que visitaran i la seva capital; ordeneu-los segons la ruta, amb sortida i arribada a Barcelona. [4 punts]

	País	Capital
1	França	París
2	Bèlgica	Brussel·les
3	Holanda/Països baixos	La Haia
4	Alemanya	Berlín
5	Txèquia	Praga
6	Àustria	Viena
7	Suïssa	Berna
8	Itàlia	Roma

[0'25 per cada país i cada capital encertada]

2. Digueu el nom d'un país que visitaran i que no està integrat a la Unió Europea. [1 punt]

Suïssa

3. Alguns dels països que visitaran van ser els fundadors de la Comunitat Econòmica Europea (CEE). Citeu els sis països fundadors de la CEE, precedent de la Unió Europea. [3 punts]

França, Bèlgica, Holanda, Luxemburg, República Federal Alemanya, Itàlia.

(S'accepta Holanda o Països Baixos)

(0'5 per país encertat)

4. Quin any es va fundar la CEE? Marqueu la resposta correcta. [1 punt]

- ☐ L'any 1945, finalitzada la Segona Guerra Mundial.
- ☐ L'any 1951, després de la signatura del Tractat de París.
- ☒ **L'any 1957, amb el Tractat de Roma.**
- ☐ L'any 1989, després de la caiguda del mur de Berlín.

5. Relacioneu les institucions de la UE amb la funció corresponent. [3 punts]

A	Parlament Europeu
B	Consell Europeu
C	Consell de la Unió Europea
D	Comissió Europea
E	Tribunal de Justícia de la UE
F	Banc Central Europeu

D	Vetllar pels interessos generals de la UE proposant i comprovant que es compleix la legislació i aplicant les polítiques i el pressupost de la UE.
F	Gestionar l'euro, mantenir l'estabilitat dels preus i portar a terme la política econòmica i monetària de la UE.
C	Representar els governs dels estats membre, adoptar la legislació europea i coordinar les polítiques de la UE.
B	Definir l'orientació i les prioritats polítiques generals de la UE.
E	Garantir que la legislació de la UE s'interpreta i s'aplica de la mateixa manera a tots els països membre i que aquests i les institucions europees compleixen la legislació de la UE.
A	Institució elegida per sufragi directe amb responsabilitats legislatives, de supervisió i pressupostàries.

(0'5 per cada resposta encertada)

6. Digueu quin any Espanya va entrar a la UE. [1 punt]☐ 1977☒ **1986**☐ 1992☐ 2003**7. En Marc i els seus amics podran viatjar lliurement per tots el països de la UE sense passar cap control de duanes; en quin tractat es va establir la “lliure circulació de persones, mercaderies i capitals”? [2 punts]****Tractat de Schengen****8. Expliqueu què significa la “lliure circulació de persones, mercaderies i capitals” pel que fa a l'economia de la UE i poseu dos exemples concrets de la seva possible aplicació. [4 punts]**

L'objectiu del Tractat és garantir la lliure circulació de béns, serveis, capitals, treballadors i viatgers.

En la pràctica significa que els ciutadans del països signants poden treballar als altres països. També la lliure circulació de capitals, la instal·lació d'empreses a tots els països de la Unió. L'eliminació de les duanes interiors.

Les normes de l'espai Schengen impliquen, a més de l'eliminació de controls a les fronteres internes i el reforçament a les exteriors, l'establiment d'una política comuna sobre l'estada temporal de les persones (com el visat Schengen) i la col·laboració transfronterera policial i judicial.

9. Gràcies a la implantació de l'euro com a moneda única, en Marc i els seus amics podran viatjar per quasi tots aquests països sense canviar de moneda. Digueu els dos països on sí que l'hauran de canviar. [2 punts]**Suïssa i Txèquia****10. Exposeu dos avantatges i dos inconvenients de tenir l'euro com a moneda única als països europeus. [4 punts]**

Avantatges	Inconvenients
• Eliminació de cost del canvi de moneda. • Facilita a les empreses el comerç amb els altres països de la UE. • Facilitat per fer turisme i comprar a altres països. • Moneda més forta que altres divises.	• Pèrdua de sobirania monetària. • Pujada generalitzada de preus. • La moneda està controlada pels BCE. • No es poden fer devaluacions per controlar la inflació.

(1 punt per cada avantatge i inconvenient)

Activitat 1

Activitat 2

[25 punts]

Llegiu el text següent i feu les activitats proposades.

Hitler, amb el seu discurs encès capaç d'excitar les masses nacionalistes descontentes amb l'arribada de la República de Weimar i temorosos del comunisme, aviat va esdevenir membre de la junta directiva, cap de propaganda i redactor del setmanari del DAP, el *Völkischer Beobachter*. Hitler es mou com peix a l'aigua en aquest context: la desastrosa situació de l'economia va comportar que la República no pogués fer front als pagaments; França, l'enemic secular, va envair el Ruhr i el Sarre per garantir-se el cobrament de les reparacions; la inflació, l'atur i la gana van assolir nivells desconeguts; la República es va veure assetjada des de l'esquerra per la insurrecció espartaquista; i el comunisme va avançar entre la població. És així com Hitler troba l'ambient propici per desenvolupar la seva activitat propagandista a través de mítings i pamflets. [...]

El 1923, en un període marcat per la crisi econòmica derivada de la hiperinflació i per l'exaltació nacionalista, un Hitler influït per l'exemple del feixisme de Mussolini a Itàlia, va tractar de prendre el govern de la regió de Baviera mitjançant un cop de força: el *putsch de Munich* del 9 de novembre de 1923. Fracassat el cop per la indecisió dels militars, Hitler va ser detingut i va ser condemnat a cinc anys de reclusió. De la seva condemna només en compliria un any, durant el qual va dictar al seu col·laborador Rudolf Hess la primera versió del llibre *Mein Kampf* (*La meua lluita*), el que seria el catecisme doctrinari del nazisme. El llibre comportava una gran càrrega ideològica escrita amb una prosa exaltada i gairebé pseudoreligiosa més pròpia d'un visionari il·luminat que d'un polític. Els dos aspectes més característics de la seva ideologia serien el desenvolupament del nacionalisme germànic i l'antisemitisme. [...]

La crisi econòmica del 1929, que Alemanya va viure amb una especial virulència, va fer possible la vertiginosa ascensió del nacionalsocialisme. Les empobrides classes mitjanes alemanyes van abraçar-se al nazisme com a última possibilitat de salvació davant la por que els produïa l'ascens del comunisme. Així, malgrat el simplisme de la seva doctrina i del seu programa (superioritat de la raça germànica, submissió incondicional de l'individu a la comunitat, antisemitisme, antimarxisme, rebuig del tractat de Versalles), Hitler i els seus seguidors van aconseguir 107 escons del Reichstag a les eleccions del 1930, gràcies fonamentalment als vots de la petita burgesia i dels treballadors afectats per la desocupació forçosa.

Adaptació feta a partir d'un text de *Sapiens* [en línia] (8 juliol 2011)**1. El text parla de la crisi econòmica de 1929; exposeu tres de les causes d'aquesta crisi. [3 punts]**

- **Feliços anys 20: expansió econòmica basada en el crèdit.**
- **Superproducció agrícola i ruïna dels agricultors.**
- **Facilitats de crèdit a la indústria i endeutament.**
- **Especulació desmesurada. Inversions a la borsa com a via d'enriquiment ràpid.**
- **Octubre de 1929: caiguda de les accions de Wall Street.**

(1 punt per cada causa)

2. Quina era la situació econòmica i social d'Alemanya en el període d'entreguerres, segons el text, i quina relació va tenir amb l'ascens al poder del partit d'Adolf Hitler? [3 punts]

- **Greu crisi econòmica: atur, inflació, misèria**
- **Humiliació resultant del Tractat de Versalles → exaltació nacionalista**
- **Augment del comunisme**

“Les empobrides classes mitjanes alemanyes van abraçar-se al nazisme com a última possibilitat de salvació davant la por que els produïa l'ascens del comunisme”

(2 punts per enumerar com a mínim dues causes i 1 punt per establir la relació)

3. Per quina causa va ser empresonat Adolf Hitler? [1 punt]

Va voler prendre el govern de la regió de Baviera amb un cop de força: el *putsch de Munich* del 9 de novembre de 1923.

4. Citeu dues idees que Hitler defensa en el llibre que va escriure a la presó. [2 punts]

- **Nacionalisme germànic.**
- **Superioritat de la raça ària.**
- **Idea de l'espai vital.**
- **Antisemitisme.**
- **Anticomunisme.**

5. En el text es parla de la idea de l'antisemitisme. Expliqueu què significa aquest concepte i com es va concretar en l'acció política del Partit Nacionalsocialista, sobretot durant la Segona Guerra Mundial. [3 punts]

L'antisemitisme és l'hostilitat o el prejudici cap a les persones jueves com a grup religiós, ètnic o racial, el qual es manifesta com a odi a l'individu o com a persecució institucionalitzada i violenta contra tota la comunitat.

Durant la Segona Guerra Mundial el partit nazi va iniciar una política d'extermini dels jueus. La “solució final”, l'holocaust o la Shoah va suposar la deportació sistemàtica i el posterior extermini de totes les persones classificades ètnicament com a jueves, amb independència de la seva religió.

6. Com va accedir al poder Adolf Hitler? Va ser de manera democràtica? Raoneu la resposta. [2 punts]

El Partit Nazi que liderava va guanyar les eleccions del 1932 i, per tant, va accedir al poder d'una manera democràtica.

7. Durant la Segona Guerra Mundial s'enfronten clarament dues ideologies: el feixisme i la democràcia liberal. Indiqueu amb una X a la columna corresponent quins dels trets següents són propis d'un estat democràtic i quins ho són d'un estat totalitari. [4 punts]

Trets	Estat democràtic	Estat totalitari
Existència d'un parlament	X	
Sindicats lliures i de classe	X	
Partits polítics de diferents ideologies	X	
Control estatal dels mitjans de comunicació		X
Llibertat d'associació	X	
Convocatòria d'eleccions lliures	X	
Autoritat unipersonal		X
Anul·lació del dret d'expressió		X

(0'5 per cada resposta encertada)

8. A part d'Adolf Hitler, molts altres dirigents polítics han passat a la història de la humanitat del segle passat. Observeu les fotografies d'alguns líders destacats del segle xx. Relacioneu cada fotografia amb el nom del personatge. [4 punts]

A

B

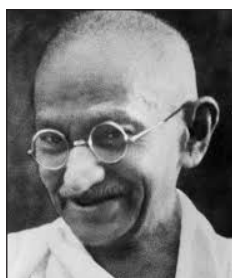
C

D

E

F

G

H

Imatges extretes de la web <<https://commons.wikimedia.org/>>

Lletra	Líder polític
D	Nelson Mandela
F	Mohandas Ghandi
A	John F. Kennedy
E	Mao Tse Tung
C	Fidel Castro
H	Benito Mussolini
B	Lenin
G	Aiatol·là Khomeini

(0'5 per personatge encertat)

9. Indiqueu quins d'aquests líders defensaven una ideologia comunista. [3 punts]

Lenin, Fidel Castro i Mao Tse Tung

(1 punt per cada líder)

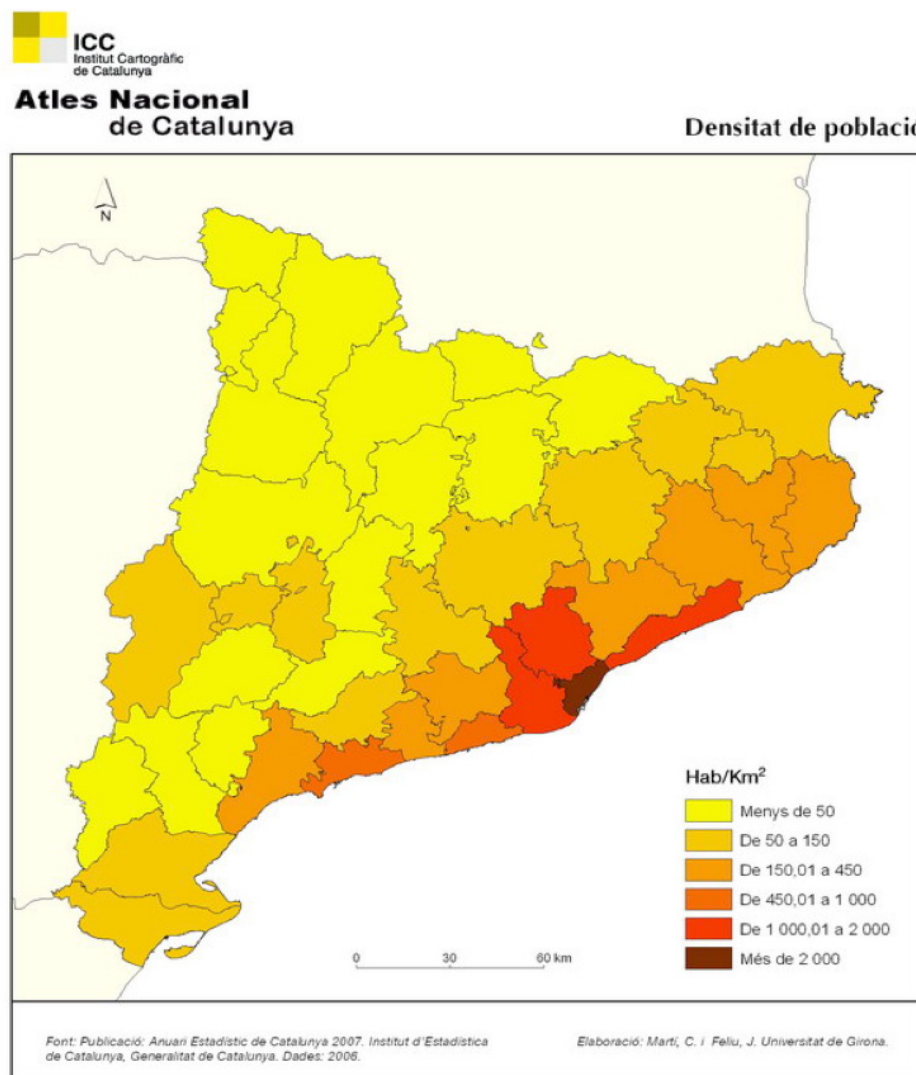
Activitat 2

Activitat 3

[25 punts]

Una multinacional xinesa vol instal·lar una fàbrica a Catalunya. En primer lloc, han de decidir on instal·len la planta de fabricació del producte i per això volen fer un estudi de la distribució de la població.

Observeu el següent mapa de Catalunya i responeu les qüestions proposades.

Imatge extreta de la web <<http://www.icgc.cat/>>

1. Què és la densitat de població? Com és calcula? [1 punt]

És la relació que hi ha entre nombre d'habitants d'un territori i la seva extensió. Es calcula dividint el nombre total d'habitants d'un lloc per la seva superfície. S'expressa en habitants per km².

2. Escriviu el nom de tres comarques de Catalunya molt densament poblades.

[1,5 punts]

- **El Barcelonès**
- **El Baix Llobregat**
- **L'Anoia**
- **El Maresme**

(0'5 punts per comarca encertada)

3. Digueu el nom de tres comarques de Catalunya poc poblades. [1,5 punts]

- **La Val d'Aran**
- **El Pallars Sobirà**
- **El Pallars Jussà**
- **L'Alta Ribagorça**
- **El Ripollès**
- **La Terra Alta**
- **El Priorat**

(0'5 punts per comarca correcta)

4. Exposeu almenys tres de les causes d'aquesta desigual distribució de la població en el territori català. [3 punts]

- **Més desenvolupament de la indústria i dels serveis → més llocs de treball**
- **Millors comunicacions**
- **Més serveis**
- **Etc.**

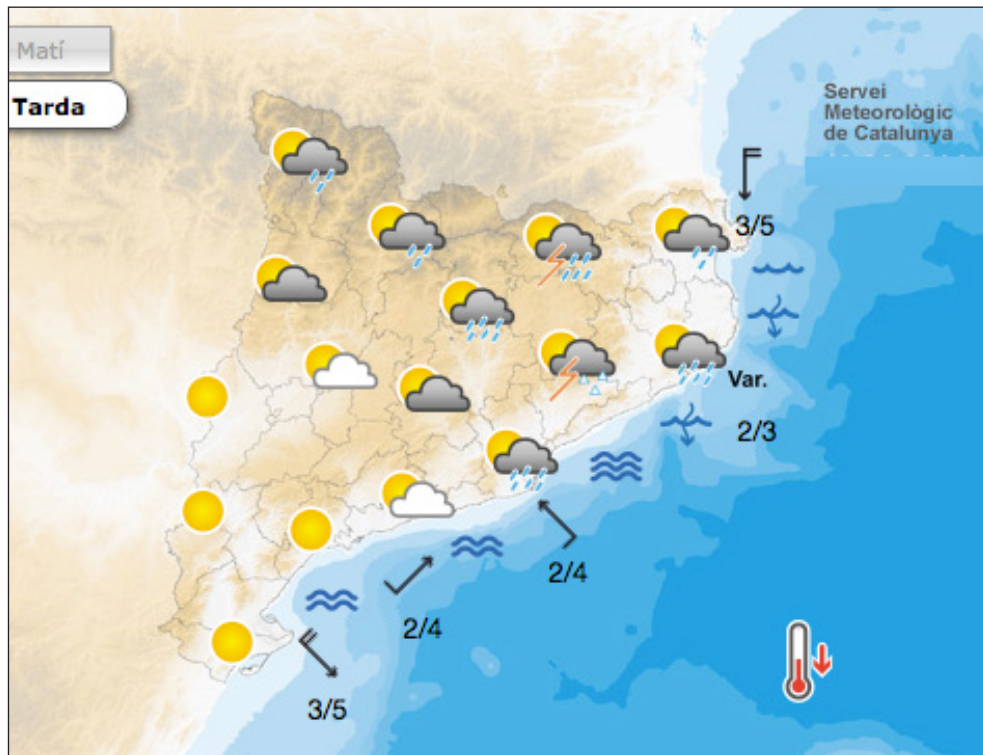
(1 punt per cada causa)

5. La companyia xinesa fabrica components electrònics per a mòbils i necessita contractar mà d'obra qualificada; d'altra banda, rep la matèria primera que necessita per al seu producte en grans contenidors que arriben per mar. Tenint en compte aquests condicionants, redacteu un breu informe aconsellant el millor lloc de Catalunya per instal·lar-hi la fàbrica. [4 punts]

Resposta oberta:

La fabrica s'hauria d'instal·lar en una zona logística estratègica, per exemple, prop dels ports comercials, prop d'algun centre universitari o d'investigació. El lloc defensat s'hauria de situar en les àrees metropolitanes més poblades.

6. Els dirigents de la multinacional xinesa tenen molt d'interès a conèixer el temps que fa a Catalunya i per això consulten sovint els mapes del temps de la zona. Observeu el següent mapa i contesteu les preguntes.

Imatge extreta del web <<http://www.meteo.cat/>>

- a) Quin temps farà a les Terres de l'Ebre? [1 punt]

Assolellat.

- b) Quin temps farà a la Vall d'Aran? [1 punt]

Variable, amb probabilitat de pluja.

- c) Quin temps farà el mateix dia a la comarca d'Osona? [1 punt]

Variable, amb possibilitat de tempesta amb calamarsa.

7. Quina és la diferència entre els conceptes *temps* i *clima*? [2 punts]

El temps és el conjunt de condicions de l'atmosfera d'un lloc en un moment determinat (condicions meteorològiques).

El clima és el conjunt de les característiques atmosfèriques que s'observen en una zona determinada al llarg dels anys.

8. Contesteu si són veritables (V) o falses (F) les següents afirmacions sobre els climes de Catalunya. [4 punts]

	V	F
El relleu és un dels condicionants del tipus de clima.	X	
El litoral mediterrani té hiverns extremament freds.		X
La Vall d'Aran és l'única comarca amb influència atlàntica.	X	
A la primavera i a la tardor les pluges poden ser torrencials.	X	
Catalunya és un país amb poca varietat climàtica i paisatgística.		X
Les comarques de l'interior tenen temperatures més extremes.	X	
Alguns dels climes de Catalunya tenen característiques tropicals.		X
A Catalunya hi ha indrets amb clima d'alta muntanya.	X	

(0'5 punts per resposta encertada)

9. Expliqueu en què consisteix la deslocalització d'empreses. [2 punts]

Resposta oberta:

La deslocalització constitueix en el trasllat d'empreses dels països desenvolupats a altres països, generalment en vies de desenvolupament, per tal d'abaratir els costos de producció.

10. Relacioneu la deslocalització industrial amb el fenomen de la globalització. [3 punts]

Resposta oberta:

La globalització és un fenomen que es basa en la internacionalització de l'economia, de la informació i de la cultura. Implica una mundialització del mercat.

La millora dels transports i les comunicacions, la facilitat per fer transaccions econòmiques a nivell mundial i per mobilitzar persones i capitals ha facilitat la deslocalització industrial que permet a les empreses traslladar la producció a països amb costos més baixos tot mantenint la seu de gestió i decisió en els països rics.

Activitat 3

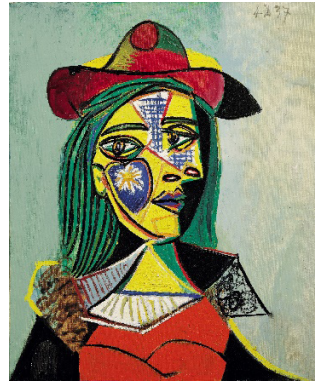
Activitat 4

[25 punts]

Per celebrar el 8 de març, Dia de les Dones, en una escola han decidit fer una exposició sobre el tractament de la figura femenina al llarg de la història de l'art. Entre d'altres, s'han triat les següents reproduccions d'obres de tots els temps; observeu-les i feu les activitats que es proposen.

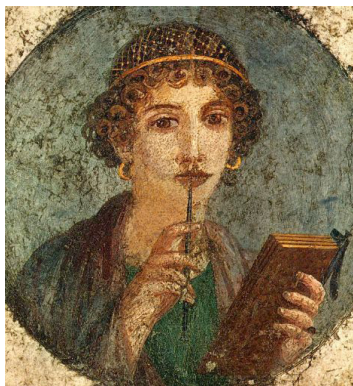
A

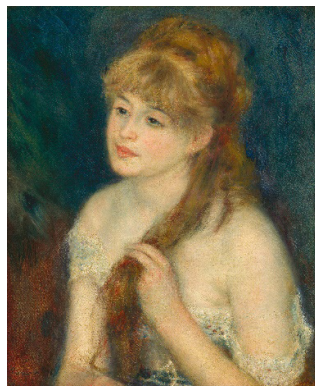
B

C

D

E

F

G

H

Imatges adaptades del web <<https://commons.wikimedia.org/>>

1. Observeu que cada imatge té una lletra. A la taula següent, relacioneu el títol de cada obra amb la lletra que se li ha assignat. A la columna següent indiqueu a quin estil artístic pertany cada obra. [4 punts]

romànic – art de Paleolític – impressionisme – barroc –
cubisme – art romà – gòtic – Renaixement

Títol	Lletra	Estil
La poetessa de Pompeia	D	Art romà
Dona amb barret	B	Cubisme
Venus de Willendorf	C	Art paleolític
Tríptic de la Mare de Déu	F	Gòtic
La Primavera	G	Renaixement
Autoretrat d'Artemisia Gentileschi	A	Barroc
Fragment de l'absis de Sant Climent de Taüll	H	Romànic
Noia pentinant-se	E	Impressionisme

(0'25 per resposta correcta)

2. Situeu cada obra a l'etapa històrica corresponent. Feu servir la lletra emprada en la identificació. [4 punts]

Prehistòria	Edat antiga	Edat mitjana	Edat moderna	Edat contemporània
C	D	H F	G A	E B

(0'5 per obra situada correctament)

3. Una de les lluites més importants del moviment feminista va ser aconseguir el dret de vot per a les dones. Llegiu els textos següents, dos fragments dels discursos que van pronunciar davant de les Corts espanyoles les diputades Clara Campoamor i Victòria Kent. Després responeu les preguntes.

¡Las mujeres! ¿Cómo puede decirse que cuando las mujeres den señales de vida por la República se les concederá como premio el derecho a votar? ¿Es que no han luchado las mujeres por la República? ¿Es que al hablar con elogio de las mujeres obreras y de las mujeres universitarias no está cantando su capacidad? Además, al hablar de las mujeres obreras y universitarias, ¿se va a ignorar a todas las que no pertenecen a una clase ni a la otra? ¿No sufren éstas las consecuencias de la legislación? ¿No pagan los impuestos para sostener al Estado en la misma forma que las otras y que los varones? ¿No refluye sobre ellas toda la consecuencia de la legislación que se elabora aquí para los dos sexos, pero solamente dirigida y matizada por uno? ¿Cómo puede decirse que la mujer no ha luchado y que necesita una época, largos años de República, para demostrar su capacidad? Y ¿por qué no los hombres? ¿Por qué el hombre, al advenimiento de la República, ha de tener sus derechos y han de ponerse en un lazareto los de la mujer?

Clara Campoamor, Diario de sesiones de la Cortes, 1 de octubre de 1931, extret de la web <http://www.congreso.es/est_sesiones/>

Pero en estas horas yo me levanto justamente para decir lo contrario y decirlo con toda la valentía de mi espíritu, afrontando el juicio que de mí puedan formar las mujeres que no tengan ese fervor y estos sentimientos republicanos que creo tener. Es por esto por lo que claramente me levanto a decir a la Cámara: o la condicionalidad del voto o su aplazamiento; creo que su aplazamiento sería más beneficioso, porque lo juzgo más justo, como asimismo que, después de unos años de estar con la República, de convivir con la República, de luchar por la República y de apreciar los beneficios de la República, tendríais en la mujer el defensor más entusiasta de la República. Por hoy, Sres. Diputados, es peligroso conceder el voto a la mujer. Yo no puedo sentarme sin que quede claro mi pensamiento y mi sentimiento y sin salvar absolutamente para lo sucesivo mi conciencia. He ahí lo que quería exponer a la Cámara.

Victoria Kent, Diario de sesiones de la Cortes, 1 de octubre de 1931, extret de la web <http://www.congreso.es/est_sesiones/>

a) En quin període de la història d'Espanya els situes? [2 punts]

Segona República Espanyola (1931-1936).

b) Quina de les dues diputades defensa el dret de vot de les dones? Exposeu dos arguments a favor exposats en el seu discurs. [3 punts]

Nom:

Clara Campoamor

Arguments:

- **Les dones han col·laborat a la instauració de la República igual que els homes.**
- **Les dones tenen els mateixos deures que els homes (legislació, impostos, etc.).**
- **Les dones estan igualment capacitades que els homes.**

(1 punt per el nom de la diputada i 2 per argument correcte)

c) Quina de les dues diputades considera que les dones no haurien de votar? Exposeu dos arguments en contra exposats en el seu discurs. [3 punts]

Nom:

Victòria Kent

Arguments:

- **S'ha d'ajornar el vot de les dones perquè no estan preparades intel·lectualment.**
- **Es perillós concedir el vot a les dones perquè poden votar en contra dels interessos dels republicans.**
- **Després de conèixer i veure els beneficis de la República se'ls podrà concedir el dret a vot.**

(1 punt per el nom de la diputada i 2 per argument correcte)

4. Durant els anys 60 del segle xx van tenir molta força un seguit de moviments socials com ara el feminisme o l'ecologisme. Exposeu què defensa cada un d'aquests moviments. [4 punts]

– Feminisme:

Moviment social que denuncia la submissió tradicional de les dones als homes i promou l'equiparació de drets entre els dos gèneres. Conjunt de teories que al llarg del temps fonamenten la lluita de les dones a favor de la seva emancipació.

– Ecologisme:

Ideologia amb fonaments ètics i orientació política que cerca protegir el medi natural a partir de fer canvis en les activitats humanes que el fan malbé o el perjudiquen. El moviment ecologista cerca d'orientar l'organització política i econòmica a la protecció i restauració del medi ambient.

(2 punts per cada moviment social definit correctament)

5. Relacioneu els següents moviment socials del anys 60-70 amb el seu símbol.
[1 punt]

ecologisme – pacifisme – feminisme – antimilitarisme

Símbol	Moviment social
 http://www.laboratoriosdepaz.org/	Feminisme
 https://es.wikipedia.org/	Antimilitarisme
 https://commons.wikimedia.org/	Ecologisme
 https://es.wikipedia.org/	Pacifisme

(0'25 punts per moviment correctament relacionat amb el seu símbol)

6. En l'actualitat, molts d'aquests moviments socials continuen ben actius. Trieu-ne dos i exposeu una situació que demostrï que les seves reivindicacions són vigents. [4 punts]

Resposta oberta

(2 punts per situació exposada)

Activitat 4

PUNTUACIÓ TOTAL
Puntuació màxima: 100 punts